

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — „
Egy hónapra 1 — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetéseknél a szerinti jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

Az elfelejtett szabadsághősök.

Budapest, okt. 2.

Tekintetes szerkesztő ur!

Harmincz év óta minden évben egyszer az 1848—49. évi honvédegyletek az országos központi választmányal együtt megtartották az országos ülésüket Budapesten, ép úgy az idén is, melyre 72 honvédegylet jelentkezett és tényleg meg is jelent. Talán ez idei ülésük némi tekintetben fontosabbnak ígérkezik az előbbieknél azon oknál fogva, mert ezredéves ünnepet ül a magyar nemzet, de a számot tevő bajtársak is rohamosan dölnék ki a ré i gárdából, másrészt pedig az országgyűlés által felemelt datatio rákényszeríti azokat, keresetképtelen aggkoruknál fogva, hogy behatódobban és élénkebben mozogjanak végnapjaikban a megélhetésre oly okvetlen szükséges néhány garas után s végre talán azért is, mert az igazolások f. évi október 1-én kormányintézkedés folytán megfognak szünni, — a melyet azonban az országos honvédegyülés el nem fogadott s ellene óvást tett.

Bármiként álljon mindez a kérdés, annyit bizonyosnak tartunk, hogy az 1848—59-es honvédek még mindig egy nagy nemzeti eszmének élő alakjai és közvetlen hirdetői azon magasztos eszmének, melynek Ön szerkesztő ur is hirdetője, kell hogy legyen, ha lapjának vallott elveihez következetes akar maradni.

Az igaz magyar nemzeti jelleg, a tiszta hazafias láng, az önzetlen hazaszeretet, a férfias bátorság, hősiesség, a halálmegvetés, a Szabadság-Egyetlenség-Testvériség szentháromsága soha annyira át nem hatotta e nemzetet a multban, mint 1848—49-ben és e láng égjen is e nemzetben mindig és legyen általánossá minden magyar szívében és hogy az lehessen, szükséges azt ápolni és a hazaszeretet szent olajával folyton öntözni.

Senki sem hivatottabb erre, mint azok, kik ezen eszmékért 46 év óta küzdenek, a kiknek élete, ifjusága ezzel össze van forrva és akik élő tanúi azon isteni időknek, midőn az egész Nemzet egy testben, nagy hazafias magyar eszmévé vált. Hol vannak azok az idők?!

Szerkesztő ur lapja, habár hézagosan, de mégis megemlékezett e hó 12-én Budapesten, a hazafias fő- és székváros által felajánlott dísztermében tartott országos ülésünkről, hanem hol vannak és hol maradtak a többiek, kik megemlékeztek volna a legdicsebb eszmék

elgyötört harcosairól, azok küzdelméről, bajairól és szenvedésükről? Nagyon csalódnék Szerkesztő ur és mindenki, ha azt vélné, hogy személyes hiúság mondatja ezt velünk? Napjaink meg vannak számlálva, — soha senki se említse neveinket, — az ezrével elesett névtelen bajtársainknak sem említette soha senki nevét és mégis megtudtak halni e nélkül is a hazáért.

Ennek és a jövő nemzedéknek van és lesz szüksége arra, hogy a hazát önzetlenül szeretni tanulja, erre volnának hivatottak a szabad eszmékért küzdő hazafias lapok és a nagy nevek örökösei és letéteményesei, de nem tették, még kegyeletből sem emlékeztek meg rólunk, — valjon hát mit tesznek? Hiszen midőn egy utczai rimát baj ér, vagy egy betörőt elfognak, annak élet-rajzáról hasábot írnak, — az öreg honvédek országos üléséről mélyen hallgatnak, mintha ezek soha sem lettek volna e honnak fiai.

Akkor, midőn még a multból megmaradt, de lefogyott nemzeti erkölcsök és erények helyébe idegen, inkább erkölcsrontó vagy legalább is az igazi magyar erkölcsöket helyéből kiszorító intézményeket és sok egyebet az ezredéves ünnepek keretébe felvettek, az öreg harcosoknak nem jutott egy párnyi hely, mert ezeknek szívük lehet arany, de ruhájuk nem aranyos. Nem furakodtunk mi oda, hol aranyat lehet találni, megelégedünk a nemzetgyűlés által 1848-ban kilátásba helyezett elismeréssel is.

Csak igyatok és éltessétek egymást százféle bankettjeiteken, mi majd csak koldulunk azoknak a bajtársaink, kik már nem képesek napi kenyerüket megkeresni, s ráadásul vágjátok azt a néhányat is agyon, a kik az országgyűlésen mai napig iparkodtak állásuknál fogva az éhező harcosok könnyeit letörölni!

Nem zso'dért harcoltunk, nem kértünk jutalmat vagy előnyt más polgártársaink hátrányára, elhagytuk szülőimket, odaadtuk fiatalságunkat, jövőnket s ráadásul életünket, s helyébe számüzeletet, besorozást, csonkatestet, börtönt, bitófát és üldözést nyertünk. Ma pedig, midőn vérünkön a hazát fentartottuk és szabadságot adtunk, agyonhallgatás jutott osztályrészül. Volt idő, midőn Róma halállal büntette a halátlanságot, ettől a halálfélelemtől azonban nyugodtan alhattok, ha lelkiismeretektegyébként nem haborgat.

Nem vagyonért, nem az aranyborjúért tartottuk mellünket a biztos halál

elő, nem volt jelszavunk azon latin mondat, mely a jelenkor legtöbbjeit bélyegzi: »Unde habes nemo quaerit, sed habere oportet«, miért vonulunk tehát a háttérbe? Áljon elő az vagy azok, kik a nemzet jelenben élvező jogaiért többet tettek és szenvedtek!!!

Valljon ki fogja letépni a babért annak a homlokáról, a kinek a nemzet akkor rátette, avagy a melléről leszagatni azt a véren szerzett szent jelvényt, melyet akkor a nemzet legjobbjai és legnagyobbjai odatűztek. — Hisz akkor vegyéték le a Megváltót a feszületről, hogy újra rákinozhassátok!

Csontig fagyott tagokkal állottunk őrt és daczoltunk emberfeletti erővel, hogy jogainkat baj ne érje, és hogy ti háborítlanul édesen alhassátok álmaidokat a bölcsőben. Sohasem nyílt volna meg fájdalmas szóra ajkunk, ha azokat félre nem taszigáljátok az utból, kik jogot szereztek arra — Isten és ember előtt — hogy előljárjanak, — mert vezéruyszavunk is az volt: »Csak előre fiuk! Valjon kik előtt hátráljunk meg, azok előtt, a kik előttünk hátráltak vagy azok előtt, a kiket megvédtünk? Egyenlő joguak vagyunk minden polgárral e hazában, mert, e jog megvalósulását zászlónkra tűztük és kivívtuk, s most ez általunk szerzett joggal, akartok az élők közül kiküszöbölni?

Mi segítettünk a jövő nemzedék számára történelmet csinálni, államiságunk ezredéves történetébe egy fényes korszakalkotó lapot illesztettünk, ti csak élvezétek és használjátok a megteremtett állapotokat. Harczunk a megbántott és a meglámadott nemzett önvédelmi harcza volt; harczunk, habár véres, de tiszta, nemes és hazafias volt. Legyőztünk, üldöztettünk az üldözés minden nemével, kipusztultunk és akik megmaradtak, mint a nagy időköt hirdető élő romok, azokat lenézéssel dobjátok ki, mint nem divatost a nemzet testéből! Jogos harczaitok ne iktassátok a nemzet törvénykönyvébe, hallgassátok őket agyon! Ez illik nektek: De a történelmet nem fogjátok agyonhallgattatni.

Nem akarunk mi vezetők lenni, csak utmutatók a hazához való önzetlen szeretetben. Öregek vagyunk és a nekünk való kor már letűnt, egy forró vágyunk van e hazát szabadnak, magyarnak, és boldognak tudni; de azért nem szünnünk meg létezni, és ha semmivel különbek, de olyan fia maradtunk és vagyunk mindenkor e hazának, mint bárki más emberfia és ha bármennyire melőzítetek és megvetitek e nemzet aggar-

crossait, azért Coriolanokká nem leszünk e hazában s multunkhoz hűek maradunk, míg az örök enyészet meg nem őrli testünket.

Nyilatkozásunkat azon szavakkal zárjuk be, melyeket alelnökünk a legutóbbi országos ülésünkön hangoztatott:

»Azért sem halunk meg!«

Mert eszményeink élni fognak azok szívében, kik igazi magyarok.

Dr. Balogh Sándor,
honvéd-egyleti elnök.

Az új választások. Baró Bánffy Dezső miniszterelnök a képviselőházban kategorice kijelentette, hogy a kormány eltökélt szándéka idő előtt feloszlítani az országgyűlést s a fontos aktushoz csak a most közénk érkezett felség végleges beleegyezése hiányzott még, de ez is megvolt — valószínűleg már tegnap Baró Bánffy tehát a Háznak már a mai ülésében ama helyzetbe lesz, hogy bejelentheti az országgyűlésnek feloszlítását, valamint a megújított Ház egybehívásának is a napját. Az új választások időpontjára nézve kitűnő helyről kapott értesítés alapján jelenthetjük, hogy azok november 8-án kezdődnek s 13-án nyerneik befejezését. Az új országgyűlést november 20-ára hívják egybe.

A tavalyi állami zárszámadás. Az 1895. év államháztartásáról az országgyűléshez ítéztett jelentést Rakovszky István, az állami számvizsgáló elnöke, bevezető jelentéssel nyitja meg, amelyben a kezelés főbb eredményeit a következőkben ismerteti:

A költségvetési törvény a rendes kezelésnél a fölsőleget 24.042 millió forinttal irányozta elő; a zárszámadás szerint a fölsőleg 60.898 millió forintot tett ki, s így 35.856 millió forinttal haladta meg az előirányzatot. Az átmeneti kezelésnél előirányozva volt 1.673 millió forint, fölsőleg a zárszámadás szerint 683.000 forintot tett ki, vagyis az átmeneti kezelésben a tiszta eredmény 990.000 forinttal kedvezőtlenebbül alakult a költségvetésnél. A beruházások

20.095 millió forint hitelével szemben a zárszámadás 22.709 millió forint utalványozást tüntet fel, a tulkiadás tehát 2.614 millió forintot tesz. A rendkívüli közösgyi kiadásoknál utalványozás az előirányzattal egyezően 6.598 millió forint volt. Ezekből kiteszik tehát, hogy míg a költségvetési törvény egészében a fölsőleget huszonkét ezer forintban állapította meg, addig a zárszámadás 32.274 millió forint fölsőleget mutat, vagyis a kezelés eredménye 32.252 millió forinttal volt kedvezőbb a költségvetési előirányzatnál. Az államvagyonra, levonva az államadóságot 22.855 millió forint és az összes (valódi és átfutó) terhelő határlékok 47.300 millió forintnyi növekedését, az 1895. évben egészben véve tisztán 47.999 millió forinttal gyarapodott annak értéke az 1895. év végével netto összegben 450.036 millió forint volt.

Ember-istenítés.

Debreczen, okt. 3.

Hogy nagy embereknek, közönséges halandók közé leereszkedése alkalmával, nagy apparátussal kiűntető fogadtatásokat rendeznek — azon nincs mit csodálkoznunk. Elismerés akar az lenni azokért a tettekért, melyekkel megkülönböztették, felülemelték magukat a közönséges halandók színvonalán; jövőjüül bizonyultak a kisebb vagy nagyobb társadalomnak. Ez elismerés háladatosság egy részről a tapasztalt jókért; de más részről buzdtas is további jók elkövetésére. A kiűntető fogadtatás tehát következetes jóselekedet. Az »éljen« indokolt: eljen a míg a köznekel!

A magyar király, kinek koronás feje a nemzet és haza egységét képviseli, tetteiben: feladatának átértését s annak teljesítésének adja örömdetes bizonságát, — ha hű Magyarországába lép, s hallja a népet ajkáról felzudulni: »Éljen a király« — megérti a nép üdvözlésének jelentését: »Éljen amíg a honnak el.«

Az ünnepélyes üdvözlésben ott van a hála és az elkötelezés, következetes össze-

tartorásban. S az az örömsugár, melylyel elfogadja a hódolatót, fénylő megpecsétlése azonszent elhatározásnak, hogy követi ezután is azt az irányt, melyen népe boldogságot eddig eszközölte, melylyel népe szeretetét, ragaszkodását megnyerte.

A »Vaskapu« megnyitásánál megjelenése a királynak még többet jelent, mint csak a király szokott megjelenését saját jöttei nymbuszával ékesítetten... a nemzet nagy tette dicsőítéséért jelent meg ott a felség, magasabban dobogó kebellet. Az a féay, mely arczáról most ragyogott — azt a magas, fenkölt büszkeségét jelenté, hogy bemutassa a világnak: im e nemzetnek vagyok én király, mely századok nyomasztó viszonyai közül kiszabadulva, midőn a tettek mezejére léphetett, nemcsak saját szabad mozgása néhez akadályait hártja el, hanem a szomszéd államokkal, a világgal összekötéseinek is utat nyit; kirobbanja a sziklát, melyeket elébe a természet alkotott, legyőzte azt, a mi legyőzhetetlennek látszott. E nemzet megérdemli az én tiszteletemet, — megérdemli a világ elismerését.

Nagy jelentőségű volt az a »Vaskapu« megnyitása... Király és Nemzet dicsősége egymásra ragyogott, egymástól nyert fényt és világra szóló elismertetést! E fényben osztozni ki ne akart volna, aki ott jelen lehetett, azon a világra szóló ünnepélyen, azon a Király-, azon a Nemzet-, azon az Országnapon! Debreczen is tudon ott volt lélekben. De hát itt egy más látogatás kötötte le, osztotta meg addig a város és lakossága figyelmét... egy r. kath. főpap egy »biboros«-nak nevezte »papi fejedelm« látogatása. Most kellett e ennek a látogatásnak történni: történetes volt-e a látogatás, mely előre jelezteit ugyan, de e jelzés mégis csak későbbi keletű, mint a »Vaskapu« megnyitása-e. Nem lehetett-e — a mi a püspök látogatásában a fő cél volt, a bérmlást három négy nappal későbbre halasztani, vagy elebbre tenni, hogy ne vonja le, ne ossza meg a figyelmet, melynek osztatlanul a »Vaskapu« felé, az ott végbemenő Nemzeti nagy alkotás valósulásának szentelt, — a művelt világ részvétet bíró ünnep felé kellett volna fordulnia; ahol maga a »Biboros« imáját boesáhatta volna a nagy alkotásokra mindenek felett segítő hatalomhoz, s áldó kezeit kiterjeszthette

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

UGY VÁROM...

— A »Debreczen« eredeti tárczája, —

Ugy várom azoknak
Az új harangoknak*)
Fölvató napját,
Meggzülető hangját!

Ugy várom, ugy várom...
Hallani ugy vágyom
E — nem földi szót
S üzenet- hozókat.

Hogy szinte szívem fáj...
Mért nem is szóltok már?...
Mondsza, mivel jötök,
Mit küldö küldötök?

Óh hoztok-e vigaszt?
S mi fölemel, mindazt,
Mire oly tőrön vár,
Népem, ez árvult nyáj.

S balszámot én nékem...
Gyógyítani reményem,
S mely kelti: azt a szót,
Hitem', e haldoklót!

Igmándi Miklós.

*) Püspök-Ladányban.

Balassa Bálint.

1551—1594.

A »Debreczen« eredeti tárczája.

Irla: **Krudi Béla.**

Ebben a szomorú állapotban mint jótékony mentő örködik felette muzsája. A költészethez fordul, lelke elhagyja e siralom, völgyét, biztos szárnyakkal repül az ég felé hol zavartalan az öröm és állandó a béke. Ekkor írja legszebb vallásos énekeit. S ha az ugynevezett virág-énekek ugy tüntetik őt fel, mint heves vérü könnyen lángra gyuló, kalandokat kedveő lovaot — ezek a szív mélyéből fakadó »istenes énekek« egy büntudattól áthatott, töredelmes szívü, Isten akaratán mindenkor megnyugvó, idvességét Megváltója érdeméért váro alázatos keresztyént állitnak élönkbe. Erőtéljes e, yéniség, gazdag képzelőerő, komor hangulat és biblikus, sőt itt-ott erősen dogmatikus tartalom jellemzik ez istenes énekeket, melyeknek forrása a régi hymnusk, külföldi énekszerzők, de főképp a biblia. Kedveltségüket mutatja általános elterjedésük és az énekes gyűjteményekbe — többek közt az unitarius énekes könyvbe — leit fölvételük. Balassa szerette volna a Dávid zsoltárait mind verse szedni, de tervét nem valósíthatta és reánk csak öt zsoltár fordítás maradt (27., 42., 51., 54. és 148.)

Ezek közül legsikerültebb a 148. zs. mely alakilag is szebb, tartalmilag is hibebb az általunk használtnál. Nagyon szép egy lengyelből fordított enekje is, mely, eltekintve a 300 éves nyelv egyes szokatlanabb formái

tól, könnyen gördülő nyelvezeténél és fenkölt tartalmánál fogva egyike az azon időkből fenmaradt legszebb ilyenemü költeménynek.

»Áldj meg minket Uristen a te jóvoltodból!
Világíts meg minket irtalmasságodból
Orczád világosságával, lelked ajándékával,
Hogy eltünkben e földön járjunk igazsággal.

Engedd meg minékünk, kegyelmes Istenünk
Hogy mindnyájan tégedet igazán esmérjünk!
Hadd a kicsiny hitükkel együtt örvevendzünk,
Mikor megitélsz Uram! kegyelmezz meg nekünk!

Ne tántorodjunk mi el soha Uram tüled!
Ne kételkedhessünk is soha már föléd,
Nyughassék meg mi lelkünk igaz hittel benned
Valhassunk mindenkben urunknak csak téged.

Ilyenek voltak Balassa vallásos költeményei. Nem verse szedett hittan, vagy erkölcs-tan, mint akkor énekeinek legnagyobb része, száraz, unalmas tartalommal, színtelenül előterjesztve, — hanem a költői lelek igaz megnyilatkozása, dalok, e szív mélyéből fakadva, hű kifejezése a lelkét betöltő érzelmeknek, a boldogságot megrabló büntudatnak és az Isten irtalmába vetett erős reménységnek, az üdvösség utáni égő vágyának és a Krisztus szerelmétől áthatott bizalomnak. — Csoda-e ha ugy megtudták találni az utat a szenvedők szívéhez, kik szorongva, de kétségbeesve nem, roskadozva, de reményteljes szívvel hordozzák a kinok keresztyét? csoda-e ha ez istenes énekek 31 kiadást értek napjainkig?

Az ugynevezett istenes énekeken kívül vannak Balassának olyan költeményei, melyek hangjuknál és tartalmuknál fogva élőknek

volna annak a munkának teljesebbé tételeért? Bizony igen! . . . a debreczeni »Biboros napok« lehetnek volna előbb, lehetnek volna később, s nem volt szükség arra, hogy éppen összeessenek, a nemzeti, királyi napokkal, melyek minden magyar szívet a »Vaskapu« felé vontak közvetve és közvetlenül!

De hát ez már megtörtént, vegyük, hogy így kellett történnie — Debreczenben, amit ugyszoktak nevezni, hogy — ká l v i n i s t a R ó m a !

Nem akarjuk a fogadtatás, a bevonulás és távozás fejedelmi voltát ismételni, amit untig részletesen megirt minden debreczeni lap — a közvetlen és hivatott szemlélők ömlengésével. Ahoz sem akarunk szólni, hogy mit jelent az, hogy egy pap — Krisztusnak felavatott szolgálója — a város diszfogatán tartja bevonulását, holott mestere csak egyszer lehetett szerencsés számárháton vonulni be Jeruzsálembe azon az úton, mely a Golgothára vezetett; a kinek »alig vala a hol fejét lehajtsa,« a kiknek »országja nem e világból való,« hogy a kinek ő utódja, — az apostolok, saját alkalmatosságukon »tattak ugyan világ-átalakításra szolgáló cseljok elérésére, de az az alkalmatosság az ő saját labaik voltak annyira, hogy az »apostolok lova« nálunk ma is a gyalogjárás megvezetésére szolgál. Mondjuk, hogy annak aki bibort csak gunyból rajda, királyi pálca helyett nádszállal kezében, megköpdösve viselt — Krisztusnak mai »Biboros« szolgálója, valódi »papi fejedeleme« ként, ezt megillető díszszel és éljen rivalgók közt vonult be, a templomba ő is, de nem azért, hogy onnan kiverje a kufárokat, hanem hogy halát adjon, hogy ő »nem olyan mint a publikánus, hanem bőjtől« és igazán megadja marhajából a dézsmát ki azután fogadja hódolatát farizeusoknak és publikánusoknak sordokban.

Bizony az a »servus servorum dei« isten szolgáinak szolgálója, valóságos papi fejedelmeként tartotta bevonulását Debreczenben. Mily ellentét csak abban a hónapban tartotta a »makariai püspök« — debreczeni hivataltársai, — meztől vezeklő bevonulását Mária pócsi »Szaz Maria« bucsu-ünnepére; a »Biboros« pedig — a »kálvánista Róma«-ba a város ötös diszfogatán. De hát itt és ekkor és

és akként szükség volt arra a bevonulásra imponálva kellett megmutatni, hogy a mit urbi et orbi hirdetnek — ő csakugyan az: valóságos »Papifejedeleme« . . . tegyük hozzá, hogy a czim teljes legyen: »Irástudó« is.

Megtörtént, elhisszük Nekünk a puritán mindenek felett szegény kálvínistáknak is imponál a fény, ha az nem Krisztus arczáról sugárzik is le — hanem arról, a római kath. püspöknek a bibor ruhájáról, a kinek megjelenése Debreczenben esemény számba megy.

De hát ha abban a szerencsében részesített, hogy lássuk és csudaljuk az ő személyében »Biboros főpapot«, »Papi fejedelmet« s elbocsátottuk ot áldásokkal utjára: elégedünk volna meg már e nagy szerencsénkkel s térnénk ami hétköznapi teendőinkhez vissza — munkálni azokat amiket a mi egyházunk szerény elvei szerinti istenország ügyének munkálása tőlünk megkíván, s polgári kötelességeink teljesítésére megkövetel.

Nem! . . . nekünk még a nagyférfi a »Papi fejedeleme« eltávóása után felkelt szedgetnünk a morzsalekakat is, melyeket elejtett; nekünk foglalkoznunk kell az ő kenetes szájából kijött egyes szavakkal is, — hiszen oly nagy jelentésűek, olyan szellemesek azok!

Ime a »Debreczeni Ellenőr« szept. 30-ki 228-iki számának 4-ik lapján a 3-dik hasábjában c z i e z e r o betűkkel nyomatva, hogy annál inkább figyelmet keltsen — valószínűleg kálvánista czelebritás tollából ilyen trózius van, hogy foglalkozzék a »Biboros« látogatásával és kegyességével gyönyörteljesre emelt lélek az ő emlékezetével, feljegyezve az ő láng-s z e l l e m é n e k megnyilatkozásait, miknek összegyűjtése oly tanulságos, hogy pótolhatlan kár volna belőlök csak egynek is elvesznie.

Lássuk hát, hogy ez a lap se bélyegzetessék figyelmetlenséggel a nagy férfiunak, különösen mi irantuok kálvínisták iránt megbizonyított és hasznos érdekeltsegeért és kiváló s z e r e t e t e r t. De mi szedjük egy kissé előbből az ő szerelmének bizonyítékait, a melyekkel bőven kiérdemelte, hogy »theologiai és jogi karunk is tisztelkedett ő »Papi fejedeleme«-sege előtt, s hallhatta ajkáról ismét nagyrebecültetésünk nyilatkozatait. A Nagyváradon tartott »Természetviz-

gálók és orvosok« nagy gyűlésén mondott beszédében a szeretetnek eme frappans szorításával ölelt biboros keblére: »A protestantizmus az emberi lelek kínos vergődése!« Ő mily szép, mily tömött, mily gyönyörteljes ki-jelentés; mennyire megérdemli érte, hogy a »szántuli ref. egyházkerület körútjában a »Biboros« lábai elé tegye hódolatát a nyilatkozat jogosultságaért főiskolánk jogi- szeretettel lehelő voltaért theologiai karunk.

S mennyire a kölcsönösségnek tettek ugyanők eleget a nagy férfi azon gyöngédségeért, hogy a múlt évben Nagy Váradon tartott egyházkerületi közértekezletet üdvözlésétől egy utolsó udvari káplányát sem küldve vele, — megkímélni kegyes volt.

De ki tudná elszámolni a »főmagassága Biboros fejedeleme« irántunk való nagy szerelmének teljő bizonyosságait! Térjünk a most Debreczenben adott nyilatkozásokra: mily kedvs kiegészítése volt az N é m e t h y Lajos lelkész üdvözlő beszédének, melyben a debreczeni türelmességre hivatkozott, hogy ő nem türelmességgel, hanem s z e r e t e t t e l viseltetik irántunk; mennyire megtanulhatjuk mi, kiknek a türelmességgel irántunk való gyakorlásában századokon keresztül nem volt részünk s csak üldözött vadakként, kiknek nem volt fejünk hova lehajlani tengettük szegény élettünket, annyira befogadtattunk a biboros szerelemben, hogy tul vagyunk liczítva általa keresztényen érzésben. Haljók meg türelmes protestánsok, különösen lelkészek: a biboros még a 800 frt min mumot is megszavazza. Mily kedves, ha a kongrua rendezéséért öhajtozó r. kath. alpapság ekszisztenciájának eldöntése levén napirenden, akár az állami vagyonból, akár az állampénztárból fedezve — megengedni méltó tatik, hogy a prot. lelkészek is, akik sohasem kaptak állami vagyonból biztosítást — megélhessenek. S igazán nagyon meghallhatta és igen megjegyezhetette magának Cs. L. ref. th. tanár a »biboros nyilatkozatát s »megbizhatóságát« elhihette — a mi ugyan nagyon kevésbé függhet a mai politikai viszonyokat tekintve — ő eminenciájától. Mert ha a hosszú idei mulasztás után a képviselőház megadja az 1848: XX. tcz. 3. §-a helyett azt a 800 frt minimumot — mégis csak szeretellen, kor és ésszerűtlen dolog volna a főmagassága püspöki karnak a felsőházban el-lene szavazni, amely cselekedettel talán a kezén levő állami vagyon birtoklását is ugyan kérdésessé tenné.

Hát a meg mily t a p i n t a t o s kérdés melyet M. Gy. lelkészhez intézett: »hát kibé-kültek-e már vele a debreczeniek?« Mennyire behatott, figyelemmel kísérő lenne a debreczeni és prot. ismeretében, amikor feltételezni képes, hogy egy nagy többség által választás esetében lelkész és egyháztalok közt harag állhat fenn.

S mennyire elismerhette G. K. tankerületi főigazgató a »Biboros« áldozatkészségét hogy debreczeni r. kath. főgymnáziumra tett 150.000 frtos »igéretét megtartja« abból a milliók értékű vagyonból, mely kezén van mely a debreczeni r. kath. gymnáziumnak adva is — r. katolikus propagandának lesz előmozdítója. stb.

En ugy látom, hogy ezeknek a »Biboros« által elhutatott morzsalekoknak felszedegése prot. emberek által, legalább is felesleges. Nem is válik a »főmagasságnak« még felebb emelésére és szellemességének még nyilvánvalóbbá tételére; a töle nyerhető köztanulmány-nak pedig ha kárára nincs — legkevesebbet sem használ; mindenkéül pedig helytelen dolog, hogy a puritán kálvínista — itt Debreczenben, hol a tul-loyalítás hazája épen nincs — e m b e r i s t e n i t é s b e e l e g y e d i k.

Valóban szerencsét kívánhatunk a mi agg püspökünknek, hogy a debreczeni »biboros« nap helyett az Orsovai »király« napon volt jelen, ahol nemzeti és református szívének érzése őszintén nyilatkozhatott, melyre a király által adott válasz a magyar reformátusok hűsége iránt kifejezett feltétlen bizalomban, mind ő reá, mind az egész magyar reform. egyházra felemelő volt.

— a. — r.

emezekről, melyekben inkább egy tapasztalatokban gazdag élet józan fellogása és bölcsestége nyilatkozik. Ilyen pl. az, melyben a bódogságról szólva azt nem a világban és mulo gyönyöreiben keresi, hanem az Istenben. Mert a család világ csak bünre visz, kevélységre tanít és veszedelembé dönt;

»Mert ez sokat ígér, hitetget tégedet De nem adhat semmit, sőt gonoszra vezet!«

»Róla vehet ebből Mint egy szép tükörből, Magánk minden példát: Mert a mint rá osztá, Töle ugy elfosztá Szerencse adományát!«

A sok keserűség árán szerzett tapasztalat: jogot ad a költőnek ily tanácsra:

»Boldog a ki akarsz lenni életedben, Bizzék lelked egyedül csak az Istenben! Szent parancolatját foglald szivedben, Minden dolgaid közt azt forgasd elmédben!«

Akkor kegyelmébe fogad ez a Felséges Ur és a kit ő kegyelmébe fogad: »annak szíve bator, kedve víz, mert nincs félelme rakva igaz hittel — Ördög ellenség, sok bu; szőgyenség nem árthat neki, mert teljes reménységgel — Mint nagy szál kő, ugy meg áll ő, kárán nem törődő, mindent könnyen szenved, — ha vétni mér, mindjárt megtér s ha a bün hozzáfér, nem esik kétségbe, mert lelkét Isten vezérli.« Az ilyen ember igazán boldog

Az 1594-ik esztendő tavasza örömhirt hozott a bujdosó költőnek. Mikor meghallja, hogy Rudolf császár szerződést kötött Bat-

hory Zsigmoeddal, egyesült erővel üzendők ki a törököt Magyarországból, ugy érzi, hogy szenvedésének ideje letelt és vége szakad a számkivetésnek. Felébred szívében a honvágy, nem! nem bujdosik tovább, inkább meghal otthon, semmint idegenben éljen. Megmaradt pénzecskején zsoldosokat foza, kiknek jelvénye fehér-vörös kamokából csinált zászló, rajta a hárfázó szent Dáviddal. Gróf Pálffy már javában készül Esztergom ostromára, mikor Balassa megérkezik. Szívesen fogadja a költőt, ki a bajosi táborból Thurzó György vezérlet alatt indul Esztergom alá. Május 6-án kezdődik az ostrom 80 föltörő ágyuval, 10-én már kezünkben van a város. 16-án a szenttamási erőd elfoglalva. De hátra van még a munka neheze. A vizi-város birtokáért folyik az élethalálharcz 19-én lépésről-lépésre kell elfoglalni a tért, melyre ezer puská, szakatos és taraczk okadja a halálhozó ölmet. Ballasa mindenütt elüljár, keresi a halált, mely megváltja kinjaitól és fényessé tegye nevét és becsületét. Egy eltévedt golyó megkönyörül rajta és ő nem érez féldalmat, arczán boldog öröm játszik. mosolyogva szól az őt vigasztaló Dobokay jesusitához: »Hiszen atyám, ugy akartam, hogy így legyen. Krisztus meghalt értem, miért kételkedném? Uram! a te katonád voltam, a te seregedben jártam!«

Május 26-án halt meg. Áldott szép pünkösdsnek gyönyörű idejében, mely megnyitja a rózsás keblét szép illatozásra, azokét a rózsakét, melyeket annyira szeretett, oly szépen megenekelt, melyek most koszoruba fonva feküdtek a költő koporsóján.

(Vége.)

Tanügy.

A debreczeni ev. ref. főiskola Akadémiai tanrendje az 1896-97 tanév első felében.

Az akadémiai igazgatóság már kiadta a jelen felévi tanrendet, a melyet a következőkben közlünk:

Az előadó tanárok és tantárgyaik.

Első félév.

A) A hittudományi szakban.

Tóth Samuel ny. r. tanár. Tantárgyai: Keresztény hittan, heti 6 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat d. e. 9—10. Theologiai tudományok encyclopaediája, heti 3 órában, u. m. kedd, csütörtök szombat, d. e. 11—12.

Balog Ferencz ny. r. tanár. Tantárgyai: Keresztény egyháztörténelem (I. korszak) heti 3 órában, u. m. hétfő, kedd, csütörtök, d. u. 3—4. Keresztény egyháztörténelem (III. korszak), heti 3 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, d. e. 8—9. Dogmatörténelem, heti 3 órában, u. m. csütörtök, péntek, szombat, d. e. 8—9.

Csikó Lajos ny. r. tanár. Tantárgyai: Egyháztörténelem, heti 4 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, d. e. 8—9. Keresztény erkölcs tan, heti 4 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, d. e. 11—12. Gyakorlati biblia magyarázat, heti 2 órában, u. m. péntek, szombat d. e. 11—12. Szónoklati gyakorlatok, heti 2 órában, u. m. hétfő, kedd, d. u. 3—4.

Dr. Erdős József ny. r. tanár. Tantárgyai: Ujszövetségi irásmagyarázat, heti 4 órában, u. m. csütörtök, péntek, szombat, d. e. 10—11 és szerdán d. e. 7—8. Ujszövetségi isgógika, heti 3 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, d. e. 8—9. Vallásbölcsezet, heti 3 órában, u. m. csütörtök, péntek, szombat, d. e. 8—9.

Szász Béla ny. r. tanár. Tantárgyai: Ószövetségi irásmagyarázat, heti 3 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, d. e. 10—11. Ószövetségi theologia, heti 3 órában, u. m. csütörtök, péntek, szombat, d. e. 10—11. Heber nyelvtan, heti 3 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, d. e. 9—10. Izrael népének történelme (sp. coll.), heti 2 órában, u. m. csütörtök, péntek, d. e. 9—10.

Dr. Bartók Jenő th. magántanár. Tantárgya: A biblia költészet (sp. coll.), heti 1 órában, u. m. hétfőn d. u. 2—3.

B) A jog- és államtudományi szakban.

Liska Nándor ny. r. tanár. Tantárgyai: Alkotmányos kormányzati politika, heti 5 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, péntek, szombat, d. e. 9—10. Bányajog, heti 3 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, d. e. 11—12. Államhatóság és szabadság, heti 2 órában, u. m. péntek, szombat, d. e. 11—12.

Dr. Kovács Sándor ny. r. tanár. Tantárgyai: Római jog (Institúciók), heti 8 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, d. e. 8—9 és hétfőn, csütörtökön d. u. 3—4. A római jog története különös tekintettel Justinian törvényhozására, heti 2 órában, u. m. kedd, péntek d. u. 3—4.

Dr. Karas István ny. r. tanár. Tantárgyai: Magyar magánjog, heti 5 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek d. e. 11—12. Ausztriai magánjog, heti 6 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, péntek d. e. 9—10, szombaton d. e. 10—10.

Dr. Bacsoi Lajos ny. r. tanár. Tantárgyai: Magyar közigazgatási jog, heti 5 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, d. e. 10—11. Államszámvitel, heti 4 órában, u. m. csütörtök d. e. 9—10 és hétfő, kedd, szerda, d. u. 3—4.

Dr. Zor István ny. r. tanár. Tantárgyai: Büntető jog, heti 5 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek d. e. 7—8. Bevezetés a jog- és államtudományokba, heti 2 órában, u. m. hétfő, kedd, d. u. 5—6. Determinismus és a büntetés (sp. coll.), heti 3 órában, u. m. szombat d. e. 7—8 és csütörtök, péntek, d. u. 5—6.

Dr. Bartha Béla ny. r. tanár. Tantárgyai: Nemzetgazdaságtan, heti 5 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, d. u. 2—3.

Pénzügyi jog, heti 5 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, d. e. 8—9.

Dr. Kérészy Zoltán ny. r. tanár. Tantárgyai: Magyaralkotmány- és jogtörténet, heti 7 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, d. e. 10—11 és szombat d. e. 9—10. Egyházjog, heti 7 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, d. u. 2—3 és szombat d. e. 8—9.

Dr. Helle Károly ny. r. tanár. Tantárgyai: Kereskedelmi és váltó jog, heti 6 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, d. e. 8—9. Peres és perenkívüli eljárás, heti 5 órában, hétfő, kedd, szerda, csütörtök és péntek d. e. 10—11.

C) A bölcséleti szakban.

Balogh Ferencz ny. r. tanár. Tantárgyai: Angol nyelvtan, heti 3 órában, u. m. hétfő, kedd, csütörtök d. u. 4—5. Angol mondattan és Tennyson olvasása, heti 2 órában, u. m. péntek d. u. 3—4 és 4—5.

Dr. Öreg János ny. r. tanár. Tantárgyai: Jogbölcsezet, heti 6 órában, u. m. hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, d. e. 9—10. Bölcséleti encyclopaedia, heti 2 órában, u. m. hétfő, péntek d. e. 11—12. Francia nyelv (kezdőknek), heti 2 órában, u. m. hétfő, csütörtök d. u. 5—6. Francia nyelv (haladóknak) heti 2 órában, u. m. kedd, péntek d. u. 5—6. Neveléstan, heti 2 órában, u. m. szerda d. e. 11—12 és péntek d. u. 3—4. Módszertan, heti 1 órában, u. m. csütörtök d. u. 3—4.

Ferenczy Gyula ny. r. tanár. Tantárgyai: Legújabb kor története, heti 4 órában, u. m. hétfő, kedd, csütörtök, péntek d. e. 11—12. Magyar-ronok népek az assyr történelemben, heti 2 órában, u. m. szerda, szombat d. e. 10—11. A honfoglalás története, heti 2 órában, hétfő, csütörtök d. e. 10—11.

Dr. Tüdös K. főiskolai orvos. Tantárgyai: Közegészségtan, heti 2 órában, u. m. péntek d. u. 4—5 és 5—6. Törvényszéki orvostan, heti 2 órában, u. m. hétfő d. u. 4—5 és hétfő d. u. 5—6.

Mácsi Sándor ének és zene tanár. Tantárgyai: Egyházi és műzenei ének, heti 2 órában, u. m. hétfő, csütörtök d. e. 10—11. Hegedűtanfolyam, heti 2 órában, u. m. szerda, szombat d. u. 4—5.

Ujdonságok.

Október hatodika.

— Aradi szózat. —

Jöjtek el ide Aradra a napon nemzetem lelkes fia, hű leányai!

Jöjjen el ide szarnyaló lelketek az aradi vár mellett elterülő szomorú síkságra és a kazmatak rideg sancajai közé, oda, ahol 47 évvel ezelőtt a szabadságharc tizenhárom hős tábornoka közül kilenczet kötéllél és négyet golyóval avattak fel a magyar történelem halhatatlanjai közé.

Jöjtek el s zarándokoljunk előbb a vesztőhegyre, ahhoz a kis emlékoszlophoz, ott buszra ülve rejtekből szálljon fel kegyeletünk imája a magyarok Istenhez, hogy hősökkel adjon meg nemzetünket, a kik meg tudtak halni és életűt eldozták a hazáért!

... Aztán menjünk el innen a gyásztérrel, vigyük be Arad főterére a megszentelt földnek vad virágából összefont koszorút s tegyük azt a vértanúk hatalmas emlékszórára gránitépésőjére, a mi szent fogadalmuk jelképeként és eskünknek zálogaként: hogy mi élni és dolgozni akarunk hazánkért, belkesedni szabadságunkért és küzdeni nemzetünk függetlenségéért!

Amott kint a szent helyen: emlékezzünk, imádkozzunk... és ide bent a vértanúk fenséges emlékszórájánál: lelkesedjünk... és küzdjünk!...

Dr. Barabás Béla.

... A kard kicsorbult és kegyelemért esedett! A hősök hősei a nagyszőlősi mezőkön — Világos mellett orosz foglyokká lettek. A legénységet az osztrák besorozta csereparnak, a hős tábornokokat pedig, ősi osztrák szokás szerint, felakasztották, mintha orgyilkosok lettek volna.

... Negyvenhét esztendő pergett le az idő óramutatójának kerekén, hogy az aradi bitófák Golgothávéra szentelték az aradi vérmérséket, melyen azóta buján tenyész Alföld csodajelentőségű *»vérfüve«*. Szent annak minden egyes szála, mert a mártýrok, kik ott meghaltak, épp úgy eszméért halltak meg, mint a názáreti szent ember. E férfiak a hazszeb jövőjéért multak ki. Ők függetlenné, önállóra, szabadá akarták tenni a hazát. Jó ezt ma minél gyakrabban emlegetni. Ma midőn a fiatal, pelyhes száju, alig felcseperedett humpellér bárgyú közönyösséggel mosolyog, ha ezt a szent szót hallja: független-ég. Bizony bizony ez a hatalom előtt hajlongó nemzedék nem is méltó arra, hogy szent mártýrok nevére emlegesse. — Mert csak a gyávák, a kislelkűek mondhattak, le a függetlenség után való tör-kvérsől. Mi tudjuk azt, hogy azok a hősök, kik a nemzet függetlenségéért haltak el, feltámadnak a történelemben. Az eszmék képviselői épp oly halhatatlanok, mint maga az eszme, mely bennünk megtestesítve megjelent. Az aradi tizenhárom vértanú emléke élni fog, a mi egy magyar él a földön. A gyászünnepeket holnapután fogja a magyar haza ünnepelni. Tudjuk, hogy nem lesz széles e hazában honfi sziv, mely buzgó imádság mellett ne mondaná el azok szent neveit, kik mártýromságot szenvedtek a hazáért.

* **Istenitisztelek.** Holnap október hó 4-én vasárvasárnapján az istenitisztelek az ev. ref. templomokban a következő sorrendben tartatnak meg: a nagytemplomban Nagy Sándor IV. é. th., a kistemplomban Szendrői Károly IV. é. th., az ispotály templomban Kovács Lajos esküdt felügyelő, a Kossuthczai templomban Kuthy Zsolt IV. é. theologus. — Az ág. hitv. evang. templomban holnap délelőtt 10 órakor az istenitiszteleket Martény Lajos ág. ev. lelkes vezgi.

* **Tanácsülés.** Ma délelőtt 10 órakor a városháza nagy termében Simonffy Imre kir. tanács, polgármester elnöke alatt tanácsülés volt. A tanács azon folyó ügyekét intézte el, mely a legutóbb elhalasztott ülésen nem nyert elintéztést. A mai ülésen tette le hivatali esküjét Csóka Sámuel tisztel-tbeli rendőrfogalmazóvá kinevezett közigazgatási gyakornok is

* **A választásokról!** Nagy feltűnést kelt városzerte az a sok piros és fehér toll, a mely az akadémiai jogász ifjuságnak a joghallgatók segély egylete elnökválasztásán elfoglalt párt alásit documentája. Természetesen az avatlatlanok azt gondolják, hogy képviselő választás lesz, ez különben annál is érthetőbb, mivel képviselő választási hirtől már is fülledt a levegő. Tegnap is egy öreg czivis, meglátván egy igen hosszú vörös tollat úgy szólt: — Ugyan kérem ismét felleptették Bakonyit? — Persze — monojja a megszólított diák. — És aztán mikor lesz a választás? ... kérdi az öreg — A választás? ... körülbelül novemb-erben. No lám. A képviselő és az ifjusági választás így találkozik. (Megtörtént.)

* **Kereskedelmi szaktanfolyam.** Az évek óta nagy látogatottságnak örvendő esti szaktanfolyamot felnöttek részére a helybeli kereskedelmi akadémia f. hó 15-én nyitja meg az idén; tantárgyai: a kereskedelemismeret és levelezés, könyvvitel, meg kereskedelmi számtan; az előadások később megállapítandó négy napon es i 8 órából 10-ig tartatnak; tandíj 20 frt. Hallgatói naponta d. e. 11—12 órában jelentkezhetnek az igazgatónál.

* Nagyváradi függetlenségi párt mozgalma.

A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt választmányának csütörtökön délután 8 órakor gyűlést tartott a kör helyiségében dr. Vári Szabó Béla előlétele alatt. A gyűlés egyetlen tárgyát a külsőből levő képviselő választásra való előkészület képezte. A tárgyan Vári Szabó elnök indítványozza, hogy a párt tagjairól való tájékoztatás céljából az egyes városrészek szerint küldjenek ki bizottságokat a kik érintkezésbe lépjenek a szavazókkal s nyolcz nap alatt tegyenek jelentést a párt állásáról arra nézve hogy a választásnál körülbelül hány szavazatot remélhetni a párt jelöltje mellett. — A bizottság munkálatnaak megkönnyítése céljából az elnök beszerezte a nagyváradi választók névjegyzékét melyből mintegy 2134 választó van olyan a kikre a párt számíthat. Hosszabb vita után elfogadták az elnök indítványát s szavazók nyilvántartása céljából kiküldött bizottságokat választották meg. Végül kimondta a választmány hogy a jogakadémia dísztermében rendezendő október 6-iki gyászünnepelelyen a párt testületileg vesz részt.

* **Belügyminiszteri leirat.** A m. kir. belügyminiszter ma leiratot intézett ugy Hajdúvármegye, mint Debreczen sz. kir. város községéhez, amelyben igen czélszerű intézkedést tett. Nevezetesen elrendeli a belügyminiszter, hogy a közszolgálatban levő embereknek, ha névmagyarosítási engedélyért folyamodnak, kérvényükhöz nem okvetlenül szükséges, hogy illetőségi bizonyítványt csatoljanak. Ezáltal a belügyminiszteri rendelet igen előnyös intézkedést tett a nevek magyarosításának megkönnyítésére.

Zalai Márk jubileuma. Szép ünnepélyre készül a kereskedelmi akadémia. Zalai M. az akadémia jeles tanára, lapunk munkatársa most tölti be tanárságának 25 éves évfordulóját. Ezt a nevezetes napot tanártársai, volt és jelenlegi tanítványai szép ünnepel készülnek megülni s már megkezdtek reá az előkészületeket. Ugyanabban a tárgyan, holnap vasárnap e hó 4-én d. u. 3 órára dr. Szántó Sámuel tanár értekezletre hívta egybe a derek tanár Debreczenben tartózkodó volt tanítványait a kereskedelmi akadémia földszinti egytantermebe.

* **Városi jelenet.** Holnap lesz az őszi vásár. A Széchenyi utca végén levő vásár éren azonban már jóval előbb megkezdődött a mozgalmas élet, ugy hogy már az embernek atyják egymás fejét be is verni. Tegnap két illuminált atyafi szóalkozott össze a vásártéren s verekedés közber az egyik, Debreczeni János előbb bottal ugy főbeütötte társát Gáló Ádámot, hogy az eszméletlenül terült el a földön. Majd pedig a mindig magával hordott evőkessel egy pár életveszélyes szurást ejtett Gallón, ugy hogy azt életlenül közt lebegezve szállították be a közközházba, Debreczenit a rendőrség letartóztatta és a vizsgálat megejtése után ügyét átteszi a kir. ügyészséghez.

* **Ki lesz a felsőbb tanulók könyvtárosa?** Az a harc, mely már hetek óta foglalkoztatja a főiskola felsőbb tanulókat, hogy ki legyen könyvtárosa, — rövid idő múlva el fog dönteni. A küzdelem nem lesz erős, mert Cs. a. aghy Károly 4. jh. olyan párttal rendelkezik, mely számára a győzelmet minden esetben biztosítja és Cs. a. j. a. g. h. y. nál alkalmasbb egyén jelenben nincs a főiskolában, kihez annyi reményt lehetne fűzni a könyvtárosi állás szerepét betöltést illetőleg, mint ő hozza. Mindenkori tanusított erélyes és meggyerő föllépése, bocsületassága s az irodalomban való nagy jártassága és rendszeretete egyedül számára biztosítja azt a megtisztelő állást, melyet már nemsokára megad a felsőbb tanulók mellette nyilatkozó bizalma.

* **Bárony István Debreczenben.** Bárony István a hírneves fővárosi író Debreczenben tartózkodik. Tegnap érkezett városunkba s a mai nap folyamán kiment a Hortobágyra, tanulmányozni az ottani életet,

hogy tárgyat merítsen magának ott az ő remek tárczához. Városunk e kiváló vendége még néhány napot tölt Debreczenben.

Dalestély. A debreczeni munkás dalegylet 1896. okt. 18-án a Margit fürdő dísztermében Janny József egyleti karnagy vezetése mellett táncczal egybekötött zártkörű dalestélyt rendez következő műsossal: 1. »Fohász» Gál, 2. »Huzzad czigány» Huber, 3. »Nemzeti zászló» Huber, 4. »Bármerre jár» Lányi, 5. »Riadónak» Huber. Kezdeté este 8 órakor. Beléptijegy személyenként 60 kr. Előreváltott jegy 50 kr. Alapító és pártoló tagok szabad-jegyeiket használhatják. A szabadjegy két személyre érvényes. Felülfizetések köszönettel vétetnek s hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Péter Pál pénztárnok urnál. Kurián Gyula órászünetében (főpiacz) és este a pénztárnál.

* **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Néhai Jancsó Julianna Polgár Kovács Istvánné asszony munkás életének 52-ik évében elhunyt temetése f. hó 4-én d. u. 3 órakor lesz Retek utca 1278-k számú háznál az ev. ref. nagy templomban tartandó gyászertirtás után a Kossuth utcai temetőbe Béke porára! A temetést Dankó M. rendezti.

A ma beköszöntött őszi idő arra emlékeztet bennünket, hogy nemsokára itt a télapó, és hogy mily jól esik akkor a valódi gyapjuból készült meleg elöltő vagy ruha; azonban ehez rendesen csak drága pénzen juthat az ember, — ha nem kínálkoznak oly alkalom, mit a **BIEDERMANN E. és FIA** helybeli régi és legnagyobb posztónagykereskedő cég a vevő közönségnek azáltal nyújt, hogy a legfinomabb és csakis valódi gyapjuból készült brassói, zsolnai brünni és Reichenbergi szövötteket azon okból árusították el gyári áron alól is, — miután ezen czég, mely csakis nagybani eladással foglalkozik a gyajuszöveteket végképp kiárusítani szándékozik. Siessen tehát mindenki szükségletét fedezni míg a készlet tart.

x **Fényes Mór** lapunk mai számában foglalt hirdetésre ez uton is felhívjuk olvasóink figyelmét.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Utolsó ülések. —

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 3.

Ülés kezdete 11 órakor.

Elnök Szilágyi Dezső.

Kormány részéről jelen vannak: Bánffy, Lukács, Dániel, Perczel, Wlassics, Fejérváry, Darányi, Josipovics.

Szilágyi elnök rendkívüli érdeklődés között hemutatja Bánffy br. miniszterelnök átiratát, mely szerint a **király 5-dikén trónbeszéddel fel fogja oszlatni a Házat.**

Apponyi gr. Bánffytól határozott választ kér a kvótára nézve.

Bánffy br. dühösen azt feleli, hogy ház ellenzék ezért forszirozza a nyilatkozatot, hogy a választási haraszt felhasználja. (Viharos ellentmondás) Ő már eleget nyilatkozott azokat fentartja. Hivatkozik a többségre, mely támogatja.

Ugron Gábor viharos tetszés között támadja a többséget, melyek az ország fizet, de érdekeit szegényszemre képviseli (Oriási zaj jobbról.)

Elnök megint Ugront, ki folytatja: Maguk közt már eladták az országot a kvóta emeléssel. (Kubinyi: resek bizonyítani! Nevetés balról) Jól tudom, hogy amit négyszemközt elhatároznak, azt letagadjak.

Elnök ujra megint Ugront, ki követeli a kormány nyilatkozatát a kvóta ügyében.

Helffy Ignác az erkölcsi tisztesség nevében őszinte nyilatkozatot követel.

Horánszky és Polonyi szintén

Münnich Aurél Ugron beszédét csapszékbe valónak mondja s hangsulyozza,

hogy majd a nemzet a legközelebbi napokban ítél feletük.

Ugron elfogadja a nemzet ítéletét. **Becsületsszavát adja,** hogy ha a jövő majoritás nem emeli a kvótát nyilvánosan bocsánatot kér Münnichtől itt a Házban, ha még képviselő, vagy a csapszékben ahol találja. (Oriási derűlttség.)

Bóthy Ákos és Pulszky Ágost után áttértek az interpellációkra.

Hoch János a keresztnek és Budaváran történt megcsufolásáért interpellál.

Perczel válaszolja, hogy a főkapitány megtette a szükséges intézkedéseket. Hock és a Ház tudomásul veszik.

Szilágyi Kálmán kéri a Házat, hogy a kvótabizottság iratartt tegyek iratárba.

Szilágyi felállt, hogy elmondja bucsubeszédét. (Az egész Ház feláll) megköszöni a bizalmat s kiemeli, hogy a holnapi nappal visszatérünk hatalmunk forrásához, a néphez. **A jelen ciklus örök emlékezetes lesz,** emlékeztetése tette az ezredéves ünnep is, melyből a képviselőház méltán kivette részét. Megemlékszik ő felségéről és így végzi:

Eljen a király, bizzék a nemzet magában! (Hosszu eljenzés.)

Horánszky, Szederkényi, Lukács Béla s Helfy melegen megköszöntek az elnök pártatlanságát, kéri Istent, hogy tartsa meg Őt erőben és egészségben. (Viharos eljenzés) Az elnök éltetése közben oszlottak szét.

A főrendiház ülése.

A főrendiház d. u. 2 órakor tartott rövid ülés, melyen nem történt egyéb, mint kihirdették Bánffy bárónak a képviselőházból átküldött átiratát.

A petroleum gyár leégett.

Budapest, okt. 3. A Debreczeni eredeti távirata. Tegnap este a soroksári uton eddig ismeretlen okból kigyúlt a petroleum gyár s óriási tűz támadt. Az egész gyár teteje leégett, katasztrófa azonban nem történt.

A kolozsvári vértanu ünnep.

Debreczen, okt. 3.

Urbán Haynaut igyekezett utánozni az ítélet hozatal után. Felvonatta a fellegrvába az ágyukat az egész helyőrséget fegyverbe állította s a polgársághoz proklamációt bocsátott ki hogy haital fiai mind azok a kik a foglyok kiszabadítását megkísérik.

Ez okozta hogy a kivégzésen alig volt jelen valaki a városi polgárság köréből.

A kivégzetteket utolsó útjára László Márton szent ferenczrendi szerzetes kísérte ki kit közönségesen Marczai bácsinak hívtak s ki 1863-halt meg.

Az ítéletet Szabó nevezetű, fájdalom, székeley hadbíró fogalmazta és ő olvasta is fel a kivégzés helyén.

* A kivégzés alkalmával ködös, csuf idő volt.

A kivégzési hely felkutatása

Mult év halottak napján indult meg az akció a muzeum őre kezdeményezése folytán a kivégzési hely felkutatására és a vértanuk hamvai pihenő helyének megállapítására. Az akció 10 hónapon át szakadatlanul folyt. A kutatást, igénybe véve a hazafias lapok támogatását, a legszélesebb körű nyilvánosságra folytatták.

A még élő és a felhívásokra jelentkezett egykoru szemtanukat a helyszínére kivitték és ott kihallgatták, a nyilatkozatokat egybe vették. A legutolsó helyszíni szemlét és kihallgatást ez év. aug. 25-én teljesítették. A nagy kitartással végzett akció eredményre vezetett. Ma már tisztába van hozva a kivégzés helye s a sirhelyek is megvannak állapítva.

(Folyt. köv.)

ELSŐ DEBRECZENI
paplan-gyár

Debreczen, Széchényi-utca.

Paplanok, madráczok

mérték szerint
gyorsan és pontosan elkészítettek.

Természetes illat, legnagyobb táperő
könnyű emésztés.

Legjobb a
**CACAO
GAEDKE**

mindenütt kapható

P. W. Gaedke & Cie., Brünn és Hamburg.

Természetes illat, legnagyobb táperő
könnyű emésztés

A legfinomabb, valódi
gyapjuszövetek

zsolnai, brassói, brünni, és francia
gyártmányok

NAGY-KÁROLYI üzletünk
feloszlata, miatt

kicsinyben és rendkívüli olcsó árakon
kaphatók Debreczenben

BIEDERMANN E. és FIA

posztó-áruházában.

Honi ipar.

A női szépség

kecsességét és eleganciáját nagyban emeli a jó
fűző, különösen, — ha oly kitűnő gyárból
való mint

GOLDSTEIN KAROLINA

férj. **HOFFERNÉ**

Debreczen főpiacz, Huber-ház a megyeház mellett
a hol bécsi, párisi, gummi- és sport

ugyszintén dajkafűző, alkalmi fűző gum-
mi-részekkel valamint nyári és hasfűző

vállfűző (gradehalter) mérték után készítettnek.

Ugyanezen fűzők raktáron is tartatnak és igen olcsó árban
kaphatók.

Megrendelések mérték után 6 óra alatt elkészítettek.

Első magyar orvosilag elismert női mell-fűző-gyár.

Raktáron fűző 40 krtól kezdve.

RAKTÁR
Debreczen
Temesvár
Fiume
Vukovár

FÉNYES MÓR

vezetése alatt

KASSOWITZ FÜLÖP

bécsi férfi, fiu és gyermek ruha

raktárában

Debreczen, Főpiacz, a Hungáriával szemben

megérkeztek az **őszi** és **téli** évadra
férfi, fiu és gyermek ruhák nagyválasztékban

és rendkívül olcsó árban

kaphatók.

RAKTÁR ;
Zára
Eszék
Nagyvárad
Arad

Női felöltő
raktár.

Női kalap
raktár.

Emerich Arnoldné.

Bátorkodom a n. é. női közönség szives tudomására hozni, hogy

az őszi es téli idényre

a legújabb divatu

női confectiók

és

női kalapokban

igen dus választék van raktáron és ama kellemes helyzetben vagyok, hogy azokat

bámulatos olesó árban

árusítom el.

Tisztelettel

Emerich Arnoldné

Kossuth-utca, városháza épület.

Előresemmi költéségi!

Földbirtokosoknak

olesó törlesztéses kölcsönt
ajánl

és a legrövidebb idő alatt

lebonyolít

BALOG EDE

DEBRECZEN.

Nagy-Várad-utca 2125. szám.

Új divat áruház és női divatterem.

A főposta mellett, Steiner Gyula volt üzlethelyiségében

divat áruházat és női divat-termet

kapcsolatosan

női ruhavarrodával

nyitottam a hol is minden idénynek megfelelő való angol és francia ruha-
szövetek, selymek, ruhadiszek, mosóvelezek, flanelek

igen mérsékelt ár mellett kaphatók.

Varrodámban kitünő munkaerők vannak alkalmazva,

Szives pártfogást kér,

tisztelettel

EISLER IZIDOR.

Első debreczeni himzóminta, rajzmű-
intézet és kézimunka gyár.

Elegáns utcazi toltetek 17 órától kezdve.
Gyászruhák 12 óra alatt.

Nyomatott Hoffmann és Tarsa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben

Ranunkel H. és Fia

posztó és kézműáru nagykereskedésükbe
(Fő-utca 1711. sz. a.)

megérkeztek a legújabb bel és külföldi

gyapju divatszövetek,

melyek igen jutányos áron adatnak el.

A mult évről megmaradtak pedig gyári áron alul árusítatnak ki.

Ugyanott több rendbeli kényelmes lakás azonnal
kiadó, értekezhetni az üzletben.

Tekintettel a közeledő vetési idényre — van szerencsénk ajánlani
szavatolt tisztaságu

(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 80—100% porfinomsággal

Felülmulhatatlan, minden talajra alkalmas trágyaszert különösen sovány talajok javítására, kitünő hatásu az összes gabbaneműek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmúlja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megtérítünk. — Árajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselője
a magyar korona országainak területén

Kalmár Vilmos Budapest, Erzsébet-körut 34. szám.